

Araştırma Makalesi • Research Article

Kaymakam Olma Sürecinde Kamu Yönetimi: 2014/6894 Karar Sayılı Yönetmeliğin Etkisi

Public Administration in Becoming District Governor: Affect Of 2014/6894 Numbered Regulation

Selami Özkan ^{a*}

^a Arş. Gör., Muş Alparslan Üniversitesi, İİBF, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi, 49250, Muş/Türkiye.
ORCID: 0000-0002-0575-8887

MAKALE BİLGİSİ

Makale Geçmişi:

Başvuru tarihi: 15 Ağustos 2017

Düzeltilme tarihi: 07 Eylül 2017

Kabul tarihi: 29 Eylül 2017

Anahtar Kelimeler:

Kamu Yönetimi

Kaymakam Adaylığı Giriş Sınavı

Kamu Personel Seçme Sınavı

ÖZ

Kamu Personel Seçme Sınavı'nda (KPSS) yer alan kamu yönetimi alanı, 2014 yılında yapılan yönetmelik değişikliğinden önce Kaymakam Adaylığı Giriş Sınavı'na başvuru yapmak için ağırlıklı bir öneme sahipti. Ancak yapılan bu değişiklikten sonra adaylar KPSS'ye girme şartı aranmaksızın, Kaymakam Adaylığı Giriş Sınavı'na girebilmektedirler. Bu durumun, kamu yönetimi öğretimi üzerinde olumsuz sonuçlar ortaya çıkarabileceği düşünülmektedir. Bu düşünceden hareketle yapılan bu çalışmada, ilgili yazın içerik taramasına tabi tutularak durum tespiti yapılmıştır. Yapılan tespit sonucunda KPSS'nin Kaymakam Adaylığı Giriş Sınavı için ön koşul olmasına son verilmesinin kamu yönetimi öğretiminde bazı sorunlara neden olacağı kanaatine varılmıştır. Bu bağlamda ortaya çıkan durumun kamu yönetimi öğrencilerinin okuma talebini, motivasyonunu ve öğrencilerin bölüme olan ilgisini azaltabileceği ve bununla beraber kamu yönetimi öğretiminin yöneticiler açısından gerekliliğinin sorgulanabileceği sonuçlarına ulaşılmıştır.

ARTICLE INFO

Article history:

Received 15 August 2017

Received in revised form 07 September 2017

Accepted 29 September 2017

Keywords:

Public Administration

District Governor Candidate Entrance Exam

Public Personnel Selection Examination

ABSTRACT

The public administration domain in the Public Personnel Selection Examination had a weighted importance for district governor candidates before the regulation amendment in 2014. However, after this amendment, the candidates are taken to the pre-qualification examination for the district governor without having to enter the Public Personnel Selection Examination (KPSS). This study was aimed to determine the situation with content analysis of the related literature, based on the idea that this situation may create negativities for public administration education. As a result of the study, it was concluded that KPSS exam discontinuation of being pre-condition for the examination district governor might decrease the demand of taking education in the public administration department, student motivation and interest of the students in the public administration department and therewith the necessity of public administration education for governors could be questioned.

1. Giriş

Bilgilerin mantıksal ve olgusal olarak birbiri ile bir bütün oluşturduğu ve çok genel bir ifadeyle sistematik bilgiler kümesi olan bilim (İçli, 2009: 2), aynı zamanda birbirine mantıkla bağlanmış teoriler ağıdır (Üstüdal ve Kural, 1997: 5). Bütün bilim alanları Goblot ve diğer birçok düşünürü göre üç gruba indirgenebilir. Bunlar: Doğa (fizik ve tabiat), toplum (sosyal) ve matematik bilimleridir. Bunlardan matematik bilimleri, sembollerden oluşup, olaylardan bağımsız gelişir; olayların varlığına ihtiyaç duymaz. Bu özelliği nedeniyle bazı sınıflandırmalarda matematiğin bilim alanlarının üstünde ele alındığı görülmektedir. Doğa bilimlerinin ilişkisi doğa olaylarıyla olduğu için o, “var

olanı” anlama, açıklama ve mümkünse kontrol etmeyi amaçlamıştır. Toplum bilimlerinin de aynı şeyi amaçladığı görülür. Ancak, onun uğraş alanı farklıdır. O, toplumsal nitelikli olaylarla ilgilenmektedir (Karasar, 2012: 11).

Toplum bilimleri, yaşadığı toplum içinde insan davranışlarını inceleyerek genel teorilere ulaşmaya çalışır. Toplum halinde yaşayan insanın davranışlarının çeşitli yönlerden ele alınabilmesi nedeniyle siyaset bilimi, sosyoloji, sosyal antropoloji vb. çeşitli sosyal bilim dalları oluşmuştur (Seyidoğlu, 2009: 4). Bu sosyal bilimlerden biri de yönetim bilimidir. Bu bilim, genel olarak “belli bir amaca ulaşmak isteyen birden fazla insanın gerçekleştirdiği işbirliğine dayanan faaliyetler” biçiminde tanımlanan

* Sorumlu yazar/Corresponding author.
e-posta: s.ozkan@alparslan.edu.tr

yönetim kavramını (Parlak ve Sobacı, 2012: 22) bilimsel olarak konu alır. Yönetim bilimi literatürde daha çok kamu yönetimi disiplini anlamında kullanılmaktadır, hatta bazı yazarlara göre yönetim biliminin temel çalışma alanı kamu kurum ve kuruluşları olarak kabul edilmektedir (Yatkın, 2014: 584). Bu itibarla “işlevsel bir kavram olarak kamu yönetimi, yasaları, genel kuralları ve kamu politikası kararlarını uygulama sürecidir.” (Parlak ve Sobacı, 2012: 22). Diğer bir ifadeyle kamu yönetimi devlet tarafından yönetim demektir. Bu anlamda kamu yönetimi devletin görevlerini yapma ve onun için gerekli süreçleri işletme aracıdır ve devletin yürütme gücünün yapısı ve faaliyetlerinden meydana gelir (Aydın, 2012: 43). Devlet, yönetim şekli ne olursa olsun bir kamu örgütüne ihtiyaç duyar.

Birbirinden farklı yönetim yapıları benimsemiş devletlerin bazıları federal bazıları ise üniterdir. Türkiye Cumhuriyeti üniter bir devlettir. Bu itibarla Türkiye'nin yönetimi tek merkezden sağlanmaktadır. Devletin kamu örgütü, merkezden yönetim kuruluşları ve yerinden yönetim kuruluşları olarak ikiye, merkezden yönetim kuruluşları da başkent örgütü ve taşra örgütü olarak gene ikiye ayrılmaktadır. Taşra örgütünün bünyesinde il, ilçe ve bölge gibi yönetim birimleri mevcuttur (Eryılmaz, 2016: 130). Bu birimlerden il ve ilçenin mülkiye amirleri sırayla vali ve kaymakamdır. İlçe yönetiminden sorumlu kaymakamın göreve getirilişi ve atama usulü de validen farklıdır. Vali olmak için herhangi bir sınava girmek gerekmezken kaymakam olmak için Kaymakam Adaylığı Giriş Sınavı'na girmek ve başarılı olmak gerekmektedir.

Kaymakam olma koşulları 15 Temmuz 2018'de Cumhurbaşkanlığının 4 numaralı kararnamesiyle yeniden düzenlenmiştir. Kararnameden önce 1700 sayılı Dâhiliye Memurları Kanunu'nda yer alan siyasal bilgiler, hukuk, iktisat, işletme, iktisadi ve idari bilimler fakülteleri ile bunlara denkliği yüksek öğretim kurulu tarafından kabul edilen yurtdışındaki en az dört yıl süreli fakültelerden mezun olma şartları sayılmış, Kararname bu kanunda sayılan şartlar yanında diyerek şu şekilde bir düzenlemeye gitmiştir (Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi, 2018: 4/799):

“...en az dört yıllık eğitim veren fakültelerinin uluslararası ilişkiler, siyaset bilimi, kamu yönetimi, iktisat, işletme, maliye ve finans, sosyoloji, halkla ilişkiler ve tanıtım, psikoloji bölümlerinden veya bu bölümlerin herhangi birinin müfredatında yer alan derslerin en az yüzde seksenine sahip olan diğer bölümlerden ya da hukuk fakültelerinden mezun olmaları veya üniversitelerin sosyal bilimler, mühendislik fakülteleri ile tarih bölümlerinde en az dört yıllık lisans eğitimi yapmış ve uluslararası ilişkiler, siyaset bilimi, kamu yönetimi, hukuk ve iktisat alanlarında lisansüstü eğitim yapmış olmaları gerekir.”

Bu düzenleme ile kaymakamlık sınavına girme imkânı genişletilmiştir. Bununla beraber bu koşullara sahip kaymakam aday adaylarının 35 yaşını bitirmemiş olmaları (1700/2C), önce kaymakamlık sınavında daha sonrada yapılacak olan sözlü sınavında başarılı olmaları gerekir.

Kaymakamlık sınavı ile kamu yönetimi ilişkisinin merkezini oluşturduğu bu çalışmanın amacı, Kaymakam Adaylığı Giriş Sınavı'na başvuru yapmak için artık KPSS'de yeter derecede puan alma şartını yerine getirmeye ihtiyaç olmadığı için KPSS'de mevcut olan kamu yönetimi

alan sorularının kaymakamlık sınavındaki etkisinin ortadan kaldırılması ile ortaya çıkan duruma dikkat çekmektir. Bilindiği gibi ilk önce 40 soru (Nohutçu, 2007: 871-880) olarak uygulanan kamu yönetimi alan soruları daha sonra 30'a indirilmiş (ÖSYM, 2014a) 2017'de ise tekrar 40'a yükseltilmiştir (ÖSYM 2017a). 2018'de de 40 soru sitemine devam edilmiştir (ÖSYM, 2018a: 14). Sınavda kamu yönetimi alanı kapsamında yönetim bilimi, siyaset bilimi, kentleşme ve çevre sorunları, anayasa hukuku, idare hukuku ve Türk siyasal hayatı derslerinden sorulara yer verilmektedir (ÖSYM, 2018a: 38). Ayrıca diğer sorulara nazaran bu sorular, kaymakamlık sınavına çağırılacak adaylar arasına girebilmek için daha yüksek ağırlıktaki sorular olarak değerlendirilmekteydi. Ancak yeni sınav sistemi KPSS şartını ortadan kaldırdığı için bu soruların kaymakamlık sınavında herhangi bir etkisi artık bulunmamaktadır.

Kaymakamlık, kaymakamlık sınavı, taşra yönetimi, kamu yönetimi ve KPSS konularının içeren bu çalışma, kamu yönetiminin bilim olma yolunda dünyadaki gelişimi, Türkiye'deki gelişimi, taşra yönetimi, mülki idare Amirliği ve kaymakamlık sınavında yapılan son dönemdeki değişiklikler, ilgili alanda kaynak taraması yapılarak ele alınmış ve 2014'te gerçekleştirilen ilgili mevzuat değişikliğinin muhtemel olumsuz sonuçlarına değinilmiştir.

2. Bilim Olma Yolunda Kamu Yönetimi

Siyaset biliminin bir alt dalı olarak işlev gören kamu yönetiminin siyaset biliminin bünyesinden çıkarılıp ayrı bir disiplin olarak kabul edilmesi, son birkaç yüzyılda yaşanan gelişmelerle mümkün olabilmıştır. (Demir ve Yavaş, 2015: 95). Kamu yönetiminin bir bilim olarak ele alınması yolunda geçirdiği kabul edilen ilk aşama, Avrupa'da 17. yüzyılın sonu 18. yüzyılın başlarında Almanya ve Avusturya üniversitelerinde "kamerall" bilimlerin öğrenimi ile gerçekleştirilen yeni bir düşünce sisteminin ortaya çıkmasıdır. Kamu yönetiminin ahlak, felsefe ve siyaset kitapları ve konularının dışında incelenmesi bağlamında Prusya'da 18. yüzyılın ilk yarısında ortaya çıkan "Kamerall Bilimler" kürsülerinin önemli bir rolü vardır. Üniversiteler bünyesinde kurulan bu kürsülerde, devlete ve kamu yönetimine iyi yetişmiş insan gücü kazandırmak amacıyla ekonomi, maliye, muhasebe, yönetim sanatı, organizasyon ve personel sorunları ve yöneticilerin seçimi ve eğitimi gibi konularda ders verilmiştir (Parlak ve Doğan, 2016: 60).

Her ne kadar kamu yönetimi alanıyla ilgili yukarıda bahsi geçen konular ders olarak ele alınmışsa da kamu yönetimi yazınında kamu yönetimi disiplini ile ilgili ilk doğrudan çalışma 19. yüzyılın ilk çeyreğinde Fransız düşünür Charles Jean Bonnin tarafından "Kamu Yönetiminin İlkeleri" adıyla 1812'de yazılan kitapla başladığı kabul edilmektedir. Bonnin'in kitabından yaklaşık 75 yıl sonra Woodrow Wilson'un, 1887 yılında yayımlanan "Kamu Yönetiminin İncelenmesi" adlı makalesi, kamu yönetiminin bağımsızlığını kazanması adına atılmış en önemli adımlardan biri sayılır (Özer ve Önen, 2016: 18). Wilson'dan sonra 1900'de kamu yönetimi çalışmalarının sistematik hale geldiği kabul edilir. Bunda Frank J. Goodnow'un büyük katkısı olmuştur. Goodnow, 1900 yılında "Siyaset ve Yönetim" adlı eserinde siyasi ve yönetsel hayatın, sosyal hayatın farklı alanları olduğunu ileri sürmüş, Wilson'un kamu yönetimi-siyaset ayrımı

fikrini desteklemiş ve bunu daha da belirginleştirmiştir (Aydın, 2012: 59-60).

Kamu yönetimi akademik açıdan 1920'lere gelindiğinde önemli bir gelişme göstermiştir. Leonard D. White'in 1926'da yazdığı kitabı o dönemde, doğrudan kamu yönetimine tahsis edilmiş tek eser olarak dikkat çekmektedir. White kitabında, siyasetin, yönetimin konusuna girmemesi gerektiğini belirtmiştir. White'a göre kamu yönetimi, müstakil bir bilim olabilecek niteliktedir. White kamu yönetiminin temel misyonunun tasarruf ve verimlilik olduğunu savunmuştur (Eryılmaz, 2016: 40). "Kamu Yönetiminin İncelemesine Giriş" (Nohutçu 2013: 14) adını verdiği bu kitapta, ayrıca yönetimin gerek federal gerekse yerel düzeyde resmi ve dikkatlice ele alınması gereken bir süreç olduğunu, çalışmaların temelini hukuk değil yönetim olması gerektiğini ve yönetimin hala birçok kişiye göre sanat niteliği taşıdığını ancak bilimsel yönünün ağırlık kazanmasının verimlilik artışına yol açacağını belirtmiştir (Özer, 2012: 82).

Kamu Yönetimi siyaset ayırımına dikkatleri çeken isimlerden birisi de W. F. Willoughby'dir. 1919 yılında yayımlanan "Modern Devletlerin Yönetimi" adlı çalışmada yönetimin beş fonksiyonun olduğunu belirtmiş ve bunları; yasama, yürütme, yargı, yönetim ve seçim şeklinde sıralamıştır. Bu şekilde Willoughby'nin yönetimi yürütmeden ayrı ele almış olduğu görülmektedir. 1927 tarihli "Kamu Yönetimi İlkeleri" isimli çalışmada ise yönetime daha ayırıcı bir statünün verilmesi gerektiğini savunmuştur (Özer vd. 2015: 31).

Yirminci yüzyılın başından 1927'ye kadar kamu yönetimi konusundaki çalışmalar, 'yönetim' ile 'siyaset'i birbirinden ayırmaya yönelik olmuştur (Eryılmaz, 2016: 40). Bugün genel kabulde temelleri Wilson tarafından atıldığı savunulan bu ayırım, Wilson'dan günümüze dek farklı ortamlarda dile getirilmiş, kimi araştırmacılar yönetimin siyasetle iç içe olduğunu kimisi de yönetimin müstakil bir bilim olduğunu savunmuştur. Her ne kadar günümüzde de bu ayırım ya da dikotomi varlığını korusa da, Wilson'un makalesinin yayımlandığı tarihten yirminci yüzyılın ilk çeyreğini aşan süre boyunca kamu yönetiminin, müstakil bir disiplin olma yolunda önemli bir mesafe kat ettiği söylenebilir.

3. Türkiye'de Kamu Yönetimi Eğitimi

Cumhuriyet kurulmadan önce Türkiye topraklarında Selçuklu ve onu takip eden Osmanlı dönemlerinde devlet yöneticilerinin ve diğer kamu görevlilerinin yetiştirilmesi ihtiyacını karşılamak üzere medreselerden ve özellikle saray okullarından yararlanılmıştır. Söz konusu saray okullarından en tanınmış I. Murat (1362-1389) tarafından ilk önce Edirne'de kurulan ve daha sonra II. Mehmet (Fatih) (1451-1481) ve II. Bayezid (1481-1512) dönemlerinde İstanbul'da geliştirilen ve zamanla devşirme sisteminin kaynağı haline gelen "Enderun Mektebi"dir (Ömürgönülşen, 2004: 34).

Yükselme döneminde devlete yönetici yetiştirme görev ve sorumluluğu yüklenen Enderun mektebinin yanı sıra Bab-ı Ali Mektebi ve Bab-ı Defterdarı Mektebi gibi devletin farklı alanlardaki personel ihtiyacını karşılamak üzere öğretim kurumları da zamanla kurulmuştur. Ancak daha öncede ifade edildiği üzere en tanınmış Enderun Mektebi'dir (Altan vd., 2009: 229). Bir saray okulu olan bu

mektep, zamanın tipik eğitim kuruluşları olan medreselerden farklı özellikler taşımaktaydı. Medreselerin temel özelliği dini bir okul olmaları ve din kurallarını öğretmeleri iken Enderun'un kendine özgü bir eğitim programı vardı. Enderun'un programında Türkçe, Arapça ve Farsça gibi dil dersleri, Türk ve Fars edebiyatı, Kur'an-ı Kerim ve tefsiri, İslam Dini, tarih ve matematik gibi dersler yer almaktaydı. Sivil ve askeri yöneticiler yetiştirmeyi amaç edinmiş olan Enderun Mektebi'nin, Batı dünyasında da ilk resmi yönetim okullarından biri olduğu değerlendirilmektedir (Özer vd., 2015: 52).

Rönesans ve reform hareketleri, din savaşları, ulus devlet biçiminin doğması, felsefe ve sanattaki gelişmeler, coğrafi keşifler, sömürgecilik, sermaye artışı ve yüksek askeri teknolojiler; Avrupa'da 17. yüzyılın sonunda yeni bir devlet ve toplum sisteminin oluşmasına kaynaklık etmiş, diğer bölgeleri de hızla etkisi altına almıştır. Komşusu olduğu Avrupa'daki bu gelişmelere Osmanlı Devleti ayak uyduramamış ona paralel ilerlemeler kaydedememiştir. Bu dönemde girilen savaşlarda alınan yenilgiler, toprak kayıplarını ve mali buhranları beraberinde getirmiştir. Bu olumsuz gidiş bilim ve teknik alanında Batı'nın üstünlüğü elde etmesi ile mümkün olmuştur. Bu dönemde Osmanlı'nın Batılı kurumların alınması yoluna gittiği görülmektedir. Söz konusu dönemde Nizam-ı Cedid adıyla III. Selim'le başlatılan değişim süreci II Mahmut döneminde devam etmiştir. Zamanla Osmanlı klasik kurumları yerini Batılı kurumlara bırakmıştır. Bu süreçten Enderun Mektebi de etkilenmiştir. Bu süreçte Osmanlı Devleti, ihtiyaç duyduğu devlet adamlarını artık Enderun'dan değil öncelikle Avrupa'ya gönderdiği gençlerden sağlama yoluna gitmiştir. Söz konusu dönemde hızla artan bürokratik ihtiyaçları gidermek üzere modern okulların açıldığı görülür. Takip eden süreçte, 1859'da Mekteb-i Mülkiye açılmıştır. Bu yeni okulda orta düzey devlet adamlarının yetiştirilmesi öngörülmüştür. Islahat Fermanı'nın ilanından sonra Müslüman olmayanların da devlet bürokrasisinde memur olabilmelerinin yolu açılınca her etnik ve dini gruptan çocuğun alındığı Mekteb-i Sultani (1868) açılmıştır. Aslında bu okul bir anlamda modern Enderun yerine geçtiği söylenebilir. Osmanlı sarayının klasik Enderun'u Tanzimat sonrasında işlevini yitirmiş fiilen bitmiş olan okulun resmen sona ermesi ise 1908'de gerçekleşmiştir (Gündüz, 2016: 18-19).

Enderun mektebinin işlevleri Tanzimat'tan sonra, mevcut bürokrasiye personel yetiştiren Mekteb-i Sultani (Galatasaray) ve Mekteb-i Finun-ı Mülkiye'ye geçmiştir (Altan vd., 2009: 229). Bu itibarla Osmanlıda saray okulu geleneğinin modern bir devamı olan okullar arasında, Mekteb-i Mülkiye ve Mekteb-i Sultani söz konusu yeni yönetici ve kamu görevlisi kadrolarının yetiştirilmesini sağlamak amacıyla kurulmuş en ünlü olanları ve süreklilik kazananlarıdır. Lise (idadi) düzeyinde öğretim vermek üzere 1868'de kurulan "Mekteb-i Sultani (Galatasaray Lisesi), aslında Osmanlı yönetiminin her alanda etkisi altında bulunduğu Fransa'nın ünlü "Grandes Ecoles"lerine benzetilmek istenmiştir. Okulun, o dönemdeki gelişme düzeyinin üstünde olduğu izlenimini veren ve bu sebeple tam anlamıyla uygulanma şansı bulamayan ders programı içerisinde hukuk, muhasebe ve kamu yönetimi (ilim-i idareyi mülkiye) dersleri de yer almıştır (Ömürgönülşen, 2004: 36).

Mektebi Sultani'den önce kurulan Mekteb-i Mülkiye ilk açıldığında iki yıllık orta dereceli ve memur yetiştirmek üzere kurulmuş bir meslek okulu niteliğinde (Baskıcı, 2011: 10) eğitim ve öğretim hayatına başlamıştır. Mülkiye Mektebi 1877'de Mekteb-i Mülkiye-i Şahane adıyla yükseköğretim yapan bir kurum haline dönüştürülmüştür. 1908 yılında okulun adındaki "şahane" ibaresi çıkarılmıştır. I. Dünya Savaşı şartlarında yeterli ödenek olmadığı gerekçesi ile kapatılan kurum, 1918 yılında tekrar açılarak Dâhiliye Nezareti'ne (İçişleri Bakanlığı), daha sonra da 1920'de Maarif Nezareti'ne (Milli Eğitim Bakanlığı) bağlanmıştır. Seyreden yıllara bakıldığında 1924 yılında Mekteb-i Mülkiye'deki eğitim ve öğretimin amacının, nitelikli memur yetiştirmek olduğunun belirlendiği, 1935 yılında Siyasal Bilgiler Okulu ismini aldığı, 1936 yılında Ankara'ya taşındığı ve 1949 yılında da fakülteye dönüştürülerek Ankara Üniversitesine bağlandığı (Altan vd., 2009: 229) görülmektedir.

Mülkiye Mektebi'nde okutulan dersler, kuruluş amacına uygun olarak öğrencilerin daha çok ülke yönetimine ilişkin bilgi sahibi olmalarına yöneliktir. Kuruluş mazbatasında ve mektep nizamnamesinde yazılı olan dersler ilk zamanlarda, fenni hat, inşaa ve hesap, tarih ve coğrafya, istatistik, yeni kanunlar, Osmanlı Devleti hukuku, ekonomi politik ve memleket yönetiminde gerekli olan diğer şeyler şeklinde sıralanan derslerden oluşmuştur. Ders programı Mülkiye kurulduktan sonra belirli dönemlerde bir takım değişikliklere uğramıştır. 1871 yılında umur-u mülkiye (yönetim işleri) ve idare hukuku, 1877 yılında usul-i idare-i umumiyeye ve idareye müteallik mevat (genel yönetim metodolojisi ve yönetime bağlı şeyler) dersleri programa eklenmiştir. 1879 yılında yüksek kısımda 4. ve 5. sınıflarda usul-i idare dersi okutulurken 1891 yılında ders programında 5, 6 ve 7. sınıflarda usul-i idare-i mülkiye dersine yer verilmiştir (Kurban, 2016: 75).

Mülkiye Mektebi, Siyasal Bilgiler Okulu daha sonra da Siyasal Bilgiler Fakültesi olarak isimlendirilmiştir. Yönetici eğitimi ve yetiştirilmesinde Türkiye'de sadece Siyasal Bilgiler Fakültesi (SBF) değil bunu yanında Türkiye ve Ortadoğu Amme İdaresi Enstitüsü'nün de etkin olduğuna söylenebilir. Zira SBF'nin Ankara Üniversitesine bağlandığı 1949 yılında, Başbakanlığın isteği üzerine Prof. F. Neumark tarafından "Devlet Daireleri ve Müesseselerinde Rasyonel Çalışma Esasları Hakkında Rapor" hazırlanmıştır. Daha çok memurların eğitimi ve yönetsel işlemlerle alakalı öneriler getiren bu raporu, Uluslararası İmar ve Kalkınma Bankası'nca hazırlanan ve kariyere dayanan bir personel sistemi ile merkezi bir personel dairesi kurulmasını öneren Türkiye'de yeterlilik (merit, liyakat) ilkesinin ilk defa ciddi olarak önerildiği Barker Raporu izlemiştir. Akabinde 1951 yılında ise Martin Cush'in daha çok Maliye Bakanlığı özelinde personel sorunları üzerinde duran raporu hazırlanmıştır. Kısmen de olsa bu raporların da etkisiyle Türkiye'de kamu yönetimi personelinin eğitimi, yayın ve araştırmaların geliştirilmesi amacıyla 1952 yılında Birleşmiş Milletler Örgütü ile Türkiye ve Ortadoğu Amme İdaresi Enstitüsü kurulmuştur (Ergun ve Polatoğlu, 1988: 15-16).

Enstitünün öğretimine bakıldığında ilk ders verme heyetinin yabancı hocalardan oluştuğu görülür. Amme idaresi prensipleri, amme muhasebesi, amme idaresinde teşkilat ve metotlar ve amme idaresinde personel sevki idaresi ilk

programda yer alan derslerdir. 1953-1954 ders döneminden itibaren ise öğrenciler merkezi idare, mahalli idare, iktisat ve maliye gruplarına ayrılmış, okutulacak zorunlu ve seçmeli dersler bu esaslara göre düzenlenmiştir (Kurban, 2016: 76-77).

Türkiye'de çağdaş anlamda ortaya çıkan bu gelişmeler TODAİE ile aynı dönemde, Ankara Üniversitesi'ne bağlı SBF'de de yaşandığı görülür. SBF'de bir kamu yönetimi kürsüsü kurma çalışmaları 1953 yılının sonlarında başlamış 1957 yılında "Amme İdaresi Kürsüsü" kurulmasıyla, girişimler başarıya kavuşmuştur. Kurulan bu kürsünün adı 1967 yılında "Kamu Yönetimi Kürsüsü"ne dönüştürülmüştür (Altan vd. 2009: 230).

TODAİE ve SBF ile beraber, 1956 yılında kurulan ve 1960'larla birlikte önemli bir gelişme kaydeden Ortadoğu Teknik Üniversitesi'nde (ODTÜ) kamu yönetimi lisans öğretimi ile ilgili gelişmelerin olduğu görülmektedir. ODTÜ İktisadi İdari İlimler Fakültesi kendi içinde "Ekonomi ve İstatistik", "İşletme Yönetimi" ve "Kamu Yönetimi" olmak üzere üç temel bölüme ayrılmıştır. Kamu yönetimi bölümünde idare hukukunun bünyesinden bağımsız ve Anglo-Amerikan kamu yönetimi yaklaşımının ekseninde bir kamu yönetimi öğretimi verilmeye başlanmıştır (Altan vd. 2009: 230). Bölümün programında benzer diğer öğretim kurumlarıyla karşılaştırıldığında hukuk derslerinin çok sınırlı tutulduğu görülmektedir. Bu dönemde hukuk ağırlıklı bakış açısının hem kamu yönetimi öğretiminde hem de araştırmalarında ağırlığının devam etmesi söz konusu olmakla beraber kamu yönetimi alanında giderek yönetimin hukuk dışı yönlerinin ağırlık kazandığı Anglo-Amerikan yaklaşımının etkili bir yer kazanmaya başladığı görülür (Kalkışım, 2012: 5-6).

Kurumsal düzeyde olmasa bile kamu yönetimi, farklı öğretim kurumlarının ilgili birimlerinin zamanla ilgisini çekmiştir. Örneğin, İstanbul Üniversitesi'nde İşletme Fakültesi'nde "kamu yönetimi" "yönetim ilkeleri" adlı dersler lisans programına alınmıştır. Hacettepe Üniversitesi Sosyoloji, Sosyal Çalışma bölümlerinin lisans programlarında yönetim ve Türk yönetim sistemi ile ilgili dersler verilmeye başlanmıştır. Polis Enstitüsü'nde daha sonrada Polis Akademisi'nde 1960'ların başlarından itibaren "amme idaresi" veya "kamu yönetimi" adı altında dersler okutulmaya başlanmıştır (Ömürgönülşen, 2004: 50).

Kamu yönetimi, yerli ve yabancı gelişmelerin etkisiyle 1970'li yılların başından itibaren SBF ile İktisat Fakülteleri ve bazı yüksekokullarda, kendi başına (müstakil) bir ders olarak okutulmaya ve üzerinde araştırma ve inceleme yapılmaya başlanmıştır. Üstelik bu dönemde söz konusu fakültelerde "Kamu Yönetimi" adıyla bölümler kurulmuştur. Nihayet 4 Kasım 1981 tarih ve 2547 sayılı Yüksek Öğretim Kanunu ve bu kanuna dayanılarak yapılan çeşitli düzenlemelerle, Kamu Yönetimi, bütün İ.İ.B.F. ler ile SBF'lerde kendi başına bir bölüm olarak yer alması yaygınlaştırılmıştır. Bütün kamu yönetimi bölümlerinde, "Siyaset ve Sosyal Bilimler", "Yönetim Bilimleri", "Kentleşme ve Çevre Sorunları" ve "Hukuk Bilimleri" olmak üzere dört bilim dalı oluşturulmuştur. Böylece siyaset bilimi, anayasa ve idare hukuku gibi disiplinlerin, kamu yönetiminin bir alt bilim dalı niteliğinde görülmeye ve değerlendirilmeye başlandığı anlaşılmaktadır. Ancak kamu yönetiminin bağımsız bir disiplin olarak hangi alt disiplinlere dayandığı konusu henüz bir netliğe

kavuşturulmadığından bölüm isimlerinde görülen "kamu yönetimi" ve "siyaset bilimi ve kamu yönetimi" gibi farklılıklar bu belirsizliğin işaretleri olarak değerlendirilebilir (Eryılmaz, 2016: 76).

Yöneticilerin yetiştirilmesi açısından kamu yönetimi disiplininin önemsenmesi, onun kamu yöneticilerinin yetişmesinde önemli bir noktaya kavuşmasını sağlayacaktır. Bilhassa adaylarının önceleri Mülkiye'den seçildiği daha sonra bu adaya Hukuk ve İktisadi ve İdari Bilimler Fakülte mezunlarının da eklendiği, 2018 yılında ise girme hakkının daha da genişletildiği kaymakam istihdamında, bu eğitimin önemsendiğini söylemek mümkündür. Kamu yönetimi disiplini ve kaymakamlık mesleğinin ilişkisini daha iyi ifade etmek üzere çalışmanın bu aşamasında, kaymakamların yönetim faaliyetini icra ettikleri yönetim birimlerini incelemek üzere Osmanlı'dan günümüze Türkiye'de var olan taşra yönetim sisteminin yapı ve oluşumuna değinilecektir.

4. Türkiye'de Taşra Yönetimi

Osmanlı İmparatorluğu'nda sancak taşra yönetiminin esas idari birimidir. Başında da sancak beyi bulunurdu. Sancak beyinin askeri ve idari görev ve yetkileri vardı; ancak adli işler onun idaresi dışında idi, bunlara karışmazdı. Kadının yönetiminden sorumlu olduğu kazalar, sancakları oluştururdu. Kazaları da köyler oluştururdu. İlk olarak Osman Gazi Karahisar Sancağı'nı kurarak, yönetimini de oğluna; Orhan Gazi'ye bırakmıştı. O dönemde Padişahın yargı gücünü kadı, yürütme gücünü ise sancak beyi temsil ederdi. Kadı sancak beyinin emrinde değildi, ondan bağımsızdı (Toraman, 2002: 198).

Bununla beraber Osmanlı İmparatorluğu genişledikçe yönetsel faaliyet ve kademelerinde de değişiklikler oluyordu. Bilhassa III. Murat döneminden başlayarak Osmanlıda yeni bir yönetsel taksimata gidilmiştir. Buna göre taşra yönetim askeri temeller üzerine aşağıda sıralandığı üzere üç aşamadan oluşturulmuştur (Sencer, 1984: 27-29): İlk ve en büyük aşama "eyalet" olarak belirlenmiştir. Eyaleti hem askeri bir komutan hem de bugünkü anlamda bir vali olan beylerbeyi adında biri yönetirdi. Beylerbeyi geniş yetkilerle donatılmıştı, eyalette -şeri yargı işleri- dışında bütün otorite ve devlet yetkisini elinde bulundururdu, bununla beraber kadı hariç bütün resmi görevlileri atama ve aynı zamanda her türlü yürütme kararını alma gücüne sahipti. Yönetim aşamalarının ikincisi Osmanlı'da eyaletlerin bir alt aşaması olarak ifade edilen "sancak"tı. Bir diğer adı "liva" olan sancakların doğrudan beylerbeyinin yönetimi altında paşa livası (paşalık) olarak adlandırılan merkez sancağı vardı. Bu sancak hariç diğer sancakların yönetiminden sancak beyi sorumlu idi. Sancakta beylerbeyinin görevlerine benzer görevler icra eden sancak beyi, dirlikleri denetlemek sipahileri buyrukları altında tutmakla yükümlü kılınmış taşra yöneticisiydi. Osmanlı yönetim sisteminin üçüncü aşamasını ise "kaza" adı verilen yönetim birimi oluşturuyordu. Sancakları bir ya da birkaç kaza oluşturuyordu. Kaza belli özelliklere sahip bir kasabanın adalet ve yönetim işlerinde çevresindeki nahiyeye ve karyelere (köy) merkezlik durumunda bulunan yönetim birimi idi. Yönetiminden sorumlu kadılar sadece adalet işleriyle uğraşmaz belediye faaliyetlerini de yürütürlerdi. Merkez tarafından doğrudan atanan kadıların yardımcı

olmak üzere naipler, asesler ve kethüdalar gibi görevliler de vardı.

Türkiye'de bir yönetim kademesi olarak ilçe (kaza) 1842 yılında kurulmuştur. Burada bahsi geçen "kaza" ile Osmanlı Devleti'nin kuruluşundan beri idari-adli, daha sonrada sadece adli bir birim olarak var olan, kadı veya naibin bulunduğu Tanzimat ilanına kadar kaza adıyla varlığını devam ettiren yerleşim bölgesi kastedilmiyordu. Bu oluşturulan bir idari birim idi (Acar, 2013: 28). Başlangıçta kazanın yöneticisi olarak kaza müdürü öngörülmüştür. O dönemde kaymakam ise vilayete bağlı liva (sancak) yöneticisi olarak görev üstlenmektedir. 1864 Vilayet Nizamnamesi ile ilçenin başına kaymakamın görev yapması kararlaştırılmış (Çapar, 2016: 22), aynı düzenlemede vali, mutasarrıf ve kaymakamların padişah tarafından atanacağı öngörülmüştür (Çapar, 2016: 22).

Vilayet Nizamnamesi'nin deneme uygulamalarının başarılı olması sonucunda, bu uygulamanın ülke genelinde yaygınlaşması için 21 Haziran 1867 tarihinde "Vilayetlerin İdare-i Mahsusası ve Nizamının Suver-i İcraiyesi Hakkında Talimat-ı Umumiye" yayımlanmıştır. Vilayet Nizamnamesi uygulanmasının yaygınlaşması, bazı değişikliklerle 1867'de yayımlanan bu talimatname ile sağlanmıştır. Bu talimatnameye göre, vilayetler livalardan, livalar kazalardan, kazalar ise nahiyeye ve köylerden oluşacaktır. Vilayette vali, livada mutasarrıf, kazada kaymakam, nahiyede müdür ve köyde muhtar görev yapacaktır (Çapar, 2016: 22).

Tanzimat'la başlatılan yeni yönetim süreci uygulamada başarılı sonuçlar doğurmuştur. Bu yeni yönetim süreci 1871 yılında çıkarılan "İdare-i Umumiye-i Vilayet Nizamnamesi" ile tamamlanmıştır (Başa, 2008: 4). 20 Ocak 1871 tarihinde "İdare-i Umumiye-i Vilayet Nizamnamesi" adıyla yayımlanan nizamname, temel olarak 1864 Vilayet Nizamnamesi'nde izah edilmeden geçilen bazı memur ve meclislerin yetkilerini açıklayarak belirsizliği gidermişti (Güneş, 2013: 248). Bu nizamname ile oluşturulan yeni idari düzen yaygın bir şekilde taşrada denenmiş ve 19. yüzyıl boyunca yürürlükte kalmıştır (Başa, 2008: 4).

Yine 1876 ve 1908 de idarenin, Kanuni Esasiye'nin getirdiği yeni hükümler doğrultusunda idare hukuku kurallarına göre yeniden ele alınması zaruri görülmüş ve 1913 yılında "İdare-i Umumiye-i Vilayet Kanunu Muvakkatı" tedvin edilmiştir. Bu kanunla vilayetlerin idaresi yetki genişliği ve yerinden yönetim ilkeleri ile ortaya konuluyor, vilayetlerin hükmi şahsiyeti fiilen kabul ediliyor, taşra yönetimi vilayet, liva veya mutasarrıf, kaza ve nahiyeye olmak üzere dört kademe üzerinden düzenleniyordu (Başaran, 1968: 12).

20 Ocak 1921 tarihinde kabul edilen yeni Anayasa ile TBMM sancak ve liva taşra yönetim birimlerinin işlerliğine noktayı koymuştur. 20 Nisan 1924'te kabul edilen Türkiye Cumhuriyeti'nin ikinci taksimatı ortaya konulmuştur. Buna göre yeni taksimatta şöyle denilmektedir: "Türkiye coğrafi vaziyet ve iktisadi münasebet nokta-i nazarından vilayetlere, vilayetler kazalara, kazalar nahiyelere münkasemdir (ayrılmıştır), ve nahiyeler de kasaba ve köylerden terekkep eder (oluşur)" böylece idari taksimat öncelikle illere ondan daha alt bir birim olarak ilçelere ilçeler de nahiyelere nahiyelerde nihayetinde kasaba ve köylere ayrılmıştır (Kodal, 2006).

Bugün Türkiye'de aktif olan mülki idare bölümlerinin kaynağı 1982 Anayasası'dır. Zira 1982 Anayasası'nda "Türkiye, merkezi idare kuruluşları bakımından, coğrafya durumuna, ekonomik şartlara ve kamu hizmetlerinin gereklerine göre, illere; iller de diğer kademeli bölümlere ayrılır." (2709/126) denilmiştir. Burada illerin alt bölümlenmesine bahsedilmese de halen yürürlükte olan ve 10 Haziran 1949 tarih ve 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu'nda alt bölümlenme mevcuttur (Gürbüz, 2016: 25). Söz konusu kanunun birinci maddesinde illerin, ilçelere ilçelerinde bucaklara bölündüğü belirtilmiştir (5442/1). Şunu da belirtmek gerekir ki 6552 sayılı kanunla 5747 sayılı kanunun 2. maddesinin dokuzuncu fıkrasında yapılan değişiklik ile "Tüm illerde bucaklar kaldırılmıştır. Kaldırılan bucaklara bağlı belde ve köyler, bucağın bağlı olduğu idari birime bağlanmıştır." (6552/2). İl idaresi kanununun ilgili maddesine göre bakılacak olursa bucaklarda kaldırıldığına göre geriye mülki idare bölümü olarak il ve ilçe idaresi kalmıştır.

5. Mülki İdare ve Kaymakamlık

Kaymakamlık mesleği bir mülki idare amirliğidir. Bu noktada mülk, mülki ve mülkiyenin ne olduğu öne çıkmaktadır. Mülk, devletin egemenliğinde bulunan toprakların bütününe ifade ederken, mülki, askeri sınıf dışında kalan yönetimi, mülkiye de devlet yönetimindeki sivil görevlileri ifade eder (TDK, 2017).

Devletin ülkesini yönetme sistemi olarak mülki yapı, belirli bir idari bölünüşle şekil almaktadır. Ülke topraklarının hiyerarşik olarak idari birimlere bölünmesi, diğer bir ifadeyle idari kademelenme, hem üniter hem de federal devletlerde bulunmaktadır. Federal devletlerde idari kademelenme, tamamen veya kısmen siyasi egemenlik yetkilerine sahip olan "eyalet", "emirlik" veya "devlet" ara yapısına sahiptir. Üniter devletlerde ise ulusal merkezin (başkentini) dışında hiçbir egemenliğe sahip olmayan "bölge", "il" ve "ilçe" gibi kademeler bulunmaktadır (Özdemir ve Pekgözlü, 2014: 320).

Üniter bir devlet olan Türkiye'de taşra yönetimini, "mülki idare amiri" olarak da adlandırılan meslek mensupları icra eder. Bu doğrultuda merkezin temsilcisi olarak adlandırılacak mülki idare amirleri valiler ve kaymakamlardır (Sönmez, 2014: 247). Bununla beraber vali ve kaymakamların yanında mülki idare amiri olarak, "657 sayılı Devlet Memurları Kanununa (DMK) göre, kaymakamlık sıfatını kazanmış ve merkez teşkilatı (müsteşar, müsteşar yardımcısı, genel müdürler, genel müdür yardımcısı, daire başkanları, şube müdürleri, mülkiye müfettişleri ve hukuk müşavirleri) ve iller teşkilatında çalışan meslek mensupları (vali yardımcısı hukuk işleri müdürleri) ile kaymakam adayları (eski adıyla maiyet memurları) da personel rejimi yönünden mülki idare amirliği hizmetleri sınıfı içinde yer alırlar" (Başa ve Mete, 2011: 37).

Görev ve atama usulüne bakıldığı zaman kaymakam; ilçe genel idaresinin başı ve merciidir. İlçede hükümetin temsilcisi, ilçe genel idaresinin sorumlusudur. Bakanlıkların ilçede bulunması gerekli teşkilatlarının (adli ve askeri teşkilat hariç) tekmi, amiri kaymakamdır (5442/27). Kaymakam, İçişleri Bakanlığı müdürler encümeninin seçimi (intihabı) ve İçişleri Bakanının uygun

görmesi üzerine müşterek kararname ile atanır (Önen ve Kanaryan, 2014: 267).

6. Kaymakam, Kaymakam Adaylığı Giriş Sınavı ve Kamu Yönetimi

1861'de, artık kaza müdürlüklerine ve liva kaymakamlıklarına sadece mülkiye mezunlarının atanacağı kararı alınmış (Baskıcı, 2009: 252), bu kararı yıllar sonra 1930'da alınan mülkiyenin yanında hukuk ve eşdeğerindeki diplomalara sahip kimselerin de kaymakamlığa atanabileceği kararı takip etmiş (Duran, 1973: 7), bu kararı da 1991 yılında Dâhiliye Memurları Kanunu'nda 435 sayılı Kanunu Hükmünde Kararname (KHK) ile yapılan değişiklik ve ardından bu KHK'nın 1992 yılında bazı değişikliklerle yapılan kabulü neticesinde iktisat, işletme, iktisadi ve idari bilimler fakülteleri ile bunların dengi yurt dışı fakültelerinden mezun olanlara da kaymakam adayı olabilme (Yaşar, 2011: 53) şartı eklenmiştir. Son olarak 15 Temmuz 2018 tarihinde 4 numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'yle bu çalışmanın giriş bölümünde belirtildiği üzere kaymakamlık sınavına girebilme şartları yeniden düzenlenmiştir.

1700 sayılı Dâhiliye Memurları Kanunu ve 4 numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nde yer alan şartları taşımakla beraber adayın, ortalama her yıl ilan edilen kaymakamlık sınavında ve sözlüsünde başarılı olması gerekir. Yukarıda da ifade edildiği gibi kaymakam ilçe genel idaresinin başıdır. İlçe kamu yönetiminin başında yer alan kaymakamın kamu yönetimi öğretimiyle alakası yadsınamaz. Zira hem SBF hem de İ.İ.B.F. lerde benzer isimde bir dersin kamu yönetimi veya yönetim bilimi adı altında da okutulduğu bilinmektedir. Bu isimlerle olmasa da kamu yönetimi dersiyle paralel dersler geçmişten günümüze SBF ve İ.İ.B.F. gibi eğitim ve öğretim kurumlarında okutulmuştur. Neticede ismi kamu yönetimi olan bu dersin özünde yönetici yetiştirilmesini pekiştiren bir niteliğinin olması gerekir. Zira yönetim biliminin gelişimi, bilimsel bir disiplin olarak ele alınmadan önce ve bilimsel bir disiplin olarak ele alındıktan sonra kamu yönetiminin gelişim aşamaları, kamu yönetiminin gelişmesinde etkili olan düşünür ve akımlar, kamu örgütlerinde personel sorunları, yönetim, yönetişim, merkez ve taşra yönetimi, aynı zamanda yerel yönetimler, devlet bünyesinde yer alan kurumların örgütlenişi, çalışma usul ve esasları, siyaset bilimi, hukuk ve işletme yönetimi ve benzeri alanların kamu yönetimi ile olan ilişkileri kamu yönetiminde ön planda olan konulardır. Buna benzer birçok konuyu da kamu yönetimi disiplini ihtiva etmektedir. Konularına bakıldığında disiplinin hem kamu hem de özel sektör yöneticileri için oldukça önemli bilgiler içerdiği görülmektedir. Ayrıca Türkiye özelinde değerlendirildiğinde bu disiplin ya kamu yönetimi ya da yönetim bilimi adı altında birçok üniversitede ders olarak okutuluyor olması disiplinin önemini pekiştirmektedir.

Yönetici adayı yetiştirme notasında önemli bir yere sahip olan kamu yönetimi bölümü ile alakalı sorular, alan olarak KPSS'de yer almaktadır. Bununla beraber, 2014 yılından itibaren kaymakamlık sınavının usulü değiştirilmiş yönetim bilimi, siyaset bilimi, Türk siyasi hayatı ve kentleşme ve çevre sorunları gibi kamu yönetimi bölümlerinde ekseriyetle okutulan derslerle alakalı soruların yer aldığı

KPSS, kaymakamlık sınavının ön şartı olmaktan çıkarılmıştır.

Kamu yönetiminin de aralarında bulunduğu alan sınavı ilk defa 2001 yılında yapılmıştı. Kurumlar İçin Merkezi Eleme Sınavı (KMS) olarak isimlendirilen sınav daha sonra Kamu Personel Seçme Sınavı'na (KPSS) dönüştürülmüştür. Söz konusu (KMS, KPSS) sınavlarla alakalı bilgilerine başvuru ÖSYM sitesinde bu süreç şu şekilde anlatılmaktadır (ÖSYM, 2002): 03.05.2002 tarihli ve 24744 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmış olan "Kamu Görevlerine İlk Defa Atanacaklar İçin Yapılacak Sınavlar Hakkında Genel Yönetmelik" daha önce yürürlükte olan kamu kurum ve kuruluşlarına personel seçilmesi ve atanması ile alakalı yönetmelikleri yürürlükten kaldırmış, 1999 yılında yapılmış Devlet Memurluğu Sınavı (DMS) ile 2001 yılında yapılmış olan Kurumlar İçin Merkezi Eleme Sınavını (KMS), Kamu Personel Seçme Sınavı (KPSS) adı altında birleştirilmesi kararlaştırılmıştır.

Yukarıda adı geçen yönetmelik, özel yarışma sınavına alınmak suretiyle girilen mesleklerle ilgili kadroları "A Grubu Kadrolar" olarak, ilk defa kamu hizmeti ve görevlerine atama yapılacak kadroları ise "B Grubu Kadrolar" olarak sınıflandırmıştır (2002, ÖSYM). Söz konusu A ve B Grubu Kadrolar bakanlar kurulu kararıyla 657 sayılı kanuna dayanılarak Kamu Görevlerine İlk Defa Atanacaklar İçin Yapılacak Sınavlar Hakkında Genel Yönetmelikte 2002 yılında şu şekilde düzenlenmiştir (2002-3975/2):

"a) A Grubu Kadrolar; başbakanlık, bakanlıklar, bunların müsteşarlık, başkanlık ve bağımsız genel müdürlük düzeyindeki bağlı ve ilgili kuruluşları ile bağlı ortaklıklarındaki, özel yarışma sınavına tabi tutulmak suretiyle girilen ve belirli bir yetiştirme programı sonrası yeterlik sınavına tabi tutulan mesleklerle ilişkin kadro ve görevler ile il özel idareleri ve belediyelerin teftiş kurullarına, b) B Grubu Kadrolar; kadroları 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin eki listelerde yer alan, genel ve katma bütçeli kurumlarla bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşlar, kanunlar ile kurulan fonlar ve kefalet sandıkları, il özel idareleri ve belediyeler, il özel idareleri ve belediyelerin kurdukları birlikler ile bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşlar ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarında yukarıda (a) bendinde belirtilmiş olan meslekler dışında ilk defa kamu hizmeti ve görevlerine atama yapılacak kadro ve görevlere, atanacaklar için yapılacak işlem ve sınavları kapsar."

KPSS A grubu kadrolarına yerleşmek adına yapılan ilk sınav KMS sınavıdır. İlk 2001 yılında yapılan bu sınavda dört oturum düzenlenmiştir. İlk oturumda "genel yetenek ve genel kültür ile yabancı dil" testleri uygulanmış aynı gün öğleden sonra düzenlenen oturumda ise öğretmenlere yönelik konulardan oluşan "eğitim bilimleri" testi uygulanmıştır. KMS'nin ertesi gün yani pazar günü yapılan sabah oturumunda ise "hukuk, iktisat, işletme, maliye ve muhasebe" öğleden sonraki oturumda ise "kamu yönetimi, çalışma ekonomisi, ekonometri, istatistik ve uluslararası ilişkiler" testleri uygulanmıştır (Hürriyet, 2001). 2017 yılından itibaren ekonometri dersi KPSS alan sınavından çıkarılmış (DPB, 2017), 2012 KPSS ve öncesinde sınav kılavuzunda yer alan 120 puan türü uygulaması daha sonra küçük değişikliklere uğramış, 2017'de 121 (ÖSYM, 2017b: 43), 2018'de ise 124 puan türü olarak ÖSYM kılavuzunda yer almıştır (ÖSYM, 2018a: 44). Bu puan türlerinden olan

Puan 37 (P37), yönetmelik değişikliğinden önce kaymakam aday adayları için en önemli puan türüydü. 2014'te yapılan değişiklikten önce kaymakamlık sınavı için KPSS'nin 2014 kılavuzunda yer alan aşağıdaki puanlama sistemindeki P37'nin içeriği aşağıdaki tabloda olduğu gibidir.

Tablo 1. 2014 KPSS Puan Türleri P37

	Genel Yetenek	Genel Kültür	Hukuk	İktisat	Maliye	Kamu Yönetimi
KPSSP37	0,10	0,10	0,10	0,20	0,10	0,40

Kaynak: ÖSYM (2014b: 32)

Yukarıdaki tablo incelendiğinde ağırlığın en fazla kamu yönetimi alanına verildiği görülmektedir. Kaymakamlık sınavına başvuran adaylar arasında KPSS P37'de en yüksekte aşağıya doğru sıralama yapılır, alınacak kadronun 20 katına kadar başvuran aday sınava girmeye hak kazanırdı (Hürriyet, 2010).

Değişiklikten önceki en son sınav 2014 yılında yapıldı. Sınavda adaylara, 30 sorudan oluşan genel yetenek ve genel kültür ile 50 sorudan oluşan alan bilgisi test sınavı uygulandı. Genel yetenek ve genel kültür testinde: Türkçe (18) Atatürk ilkeleri ve inkılap tarihi (4) Türkiye'nin sosyo-ekonomik yapısı (4) ve Türkiye'de demokratikleşme ve insan hakları (4) ile ilgili çoktan seçmeli sorularından, alan bilgisi testinde ise: anayasa hukuku (15) idare hukuku (14), Türkiye'nin idari yapısı (8), Türkiye'de mahalli idareler (5), ekonomi (8) ile ilgili çoktan seçmeli sorulara yer verilmişti (ÖSYM, 2014c: 2).

Dikkat edilirse her ne kadar kaymakamlık sınavında kamu yönetimi adı altında bir soru grubu yer almasa da ön eleme sınavı olarak değerlendirilen KPSS sınavında kamu yönetimi alanından kamu yönetimi adı altında sorular sorulmakta hatta kamu yönetimi alanı soruları ön eleme sınavında en çok puan kazandıran sorular olarak hesaplanmaktaydı. Ancak 2014 yılında Kamu Görevlerine İlk Defa Atanacaklar İçin Yapılacak Sınavlar Hakkında Genel Yönetmelik'te yapılan değişiklikle (2002/3975/3) 2015 yılında yapılan kaymakamlık sınavı ve sonrası için kaymakamlık sınavına başvurabilmek için KPSS'de yeter derecede puan alma şartının kaldırılmış olduğu görülmektedir. Böylece KPSS kamu yönetimi alanında sorulan soruların da kaymakamlık sınavına etkisi ortadan kaldırılmıştır. Açık uçlu sınav sistemine geçilmekle beraber kaymakamlık sınavında sorulan soru sayısında da bir azalış olduğu görülmektedir. Önceki uygulamada 80 olan soru sayısı 2015'te 50 soruya kadar indirilmiştir.

KPSS şartının kaldırıldığı sınavın ilki 2015 yılında yapıldı. Soruları açık uçlu olarak hazırlanan sınavda adaylara 20 soru genel yetenek ve genel kültürden 30 soru da alan bilgisinden olmak üzere 50 soruluk bir sınav yapıldı. Sınav sorularının, konular içerisindeki dağılımı ve yaklaşık oranı aşağıdaki gibi olmuştur (ÖSYM, 2015): "Genel Yetenek ve Genel Kültür Testi (%40): Türkçe: (%15), Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi (%5), Türkiye'nin Sosyo-Ekonomik Yapısı (%10) ve Türkiye'de Demokratikleşme ve İnsan Hakları (%10) ile ilgili sorulardan, Alan Bilgisi Testi (%60): Anayasa Hukuku (%10), İdare Hukuku (%20), Türkiye'nin İdari Yapısı (%8), Türkiye'de Mahalli İdareler (%7), Ekonomi (%15) ile ilgili sorulardan oluşmuştur. Soruların konu içerisindeki oranı %20 oranında eksik veya fazla olabilecektir."

2016 yılında yapılan kaymakamlık sınav duyurusunda ise konular ve sınavdaki ağırlıkları bir önceki sınavla aynı tutulmuş ancak soru sayısında bir değişikliğe gidilmiştir. Buna göre sınavda adaylara, en az 16 açık uçlu sorudan oluşan genel yetenek ve genel kültür ile en az 24 açık uçlu sorudan oluşan alan bilgisi uygulanacağı (ÖSYM, 2016: 3) ilan edilmiştir. Dolayısıyla soru sayısı alt eşiği 40'a indirilmiş, sınavda da 40 soru sorulmuştur. 2017 yılında 40 soruluk açık uçlu soru sınavı aynen uygulanmış (ÖSYM, 2017c: 3), 2018'de ise çoktan seçmeli sınav sistemine dönülerek genel yetenek ve genel kültürden 34, alan bilgisinden de 66 olmak üzere 100 soru sorulmuştur (ÖSYM, 2018b: 1, 10).

KPSS kamu yönetimi alanının kaymakamlık sınavında ki etkisini ortadan kaldıran 2002/3975 sayılı esas yönetmelikte değişiklik yapan 2014/6894 sayılı yönetmelikten sonra yeni bir düzenlemeye gidilmemiştir. Neticede kaymakamların, seçilmesi için yapılan sınavda kamu yönetimi alanına daha çok önem verilmesi hem kamu yönetimine olan ilgiyi hem de kamu yönetimi bölümünün saygınlığını arttıracaktır. Böylece öğrencilerin bölüme ve bölümde okutulan başta kamu yönetimi olmak üzere diğer ilgili derslere olan ilgileri artabilecektir. Zira kaymakamlık mesleği toplum içinde saygın bir meslek olarak bilinmektedir. Bu mesleğe girebilmek de ancak belirli fakülte, bölüm ve programlardan mezun olmakla mümkündür.

1950'lere kadar kamu yönetiminin Türkiye'de idare hukukunun bir alt dalı olarak görülmesi (Kalkışım, 2012:1) bilgisinden hareketle, Kaymakamlık sınavında kamu yönetimi alanında yer alan bazı hukuk dersleri haricindeki derslere pek ağırlık verilmemesi onun Türkiye'de hala idare hukukunun etkisinde olabileceği fikrini uyandırmaktadır. Oysa hukuk sorularının yanında kamu yönetimi alanı ile alakalı sorulara da kaymakamlık sınavında yer verilebilir. Nihayetinde yönetime dair kendi ilkeleri olan, günümüze dek birçok düşünürün katkısıyla biriken bilgilerle bilimsel olarak güç kazanan kamu yönetimi, müstakil bir disiplin olma potansiyeli de göz önünde bulundurularak Türkiye'de kaymakamlık sınavı gibi kendisiyle alakalı olan sınavlarda daha çok dikkate alınarak esas değerine kavuşturulmalıdır.

7. Sonuç ve Değerlendirme

Kamu yönetimi disiplini doğası gereği devletin kamu örgütü ile ilgili bir bilimdir. Bu itibarla kamu yönetiminin konu muhteviyatı oldukça geniştir. Kamu yönetiminin bilimsel bir disiplin olarak ele alınması günümüze nispeten yakın bir tarihe rastlansa da devlet bünyesinde önemli bir yer kapsadığı ve varlığının çok eskilere dayandığı hatta devlet kavramının ortaya çıkmasıyla paralel bir geçmişe sahip olduğu söylenebilir. Bununla beraber kamu yönetiminin bilimsel bir disiplin olarak ele alınması, genel kabul gören bir görüşle, W. Wilson'un 1887'de yayınlanan makalesine dayandırılır. Wilson söz konusu makalesinde kamu yönetimi ve siyaset bilimi ayrımını ortaya koymuş böylece kamu yönetiminin başka bir bilimin bünyesinde olmadığı, kendisinin kendi başına bir bilim olarak ele alınması gerektiği fikri önem kazanmaya başlamıştır.

Yukarıda bahsettiğimiz gibi Türkiye'de 1950'lere kadar idare hukukunun bir alt dalı olarak görülen kamu yönetimi disiplini, 1950'lerden sonra müstakil bir alan olarak değerlendirilmeye başlamıştır. Her ne kadar bilimsel bir

disiplin olma yolunda bağımsızlığını Türkiye'de 1950'lerden sonra kazanma imkânına kavuşmuşsa da kamu yönetimi ile alakalı derslere çok daha önceden eğitim ve öğretim kurumlarında yer verilmeye başlanmıştır. Kamu yönetimi; ilgili devletin idari yapısı, yerel yönetim yapısının yanında yönetimin bilimsel yönü ve dünyadaki gelişim seyri ve bunlar gibi yönetsel alanlarla alakalı bilgilerin verildiği bir ders olmakla beraber aynı zamanda yöneticilerin yetiştirilmesi ve seçilmesi noktasında da başvurulan bir disiplindir.

Kamu yönetimi dersi kaymakamlık sınavına girmek üzere her ne kadar şart olarak gösterilen öğretim programlarında okutulma olasılığına eşit şekilde sahip olmasa da hemen her yıl yapılan kaymakamlık sınavlarında nispeten etkili bir ders olmaya devam etmektedir. Ancak günümüzde bu sınava var olan etkisi bir önceki sisteme nazaran oldukça azaltılmıştır. Zira 2014'te ilgili mevzuatta yapılan değişiklikle kaymakam aday adaylarının KPSS'ye girme ön koşuluna son verilmiş böylece ağırlığını kamu yönetimi alanının oluşturduğu puan türünden başvuru sıralamasına girme zorunluluğu ortadan kaldırılmıştır. Bu değişiklik zamanla kamu yönetimi öğretimi üzerinde yüksek ihtimalle olumsuz sonuçlar oluşturacaktır. Olması beklenen olumsuz sonuçlar aşağıda sıralanmıştır:

- (i) İlgili bölümde okuma talebinin azalması,
- (ii) İlgili disipline olan ilginin azalması,
- (iii) İlgili bölüm öğrencilerinin motivasyonunun olumsuz etkilenmesi,
- (iv) Bölüm ve derse ilginin azalmasıyla beraber kamu yönetimi disiplininin kamu yöneticileri için gerekliliğinin sorgulanması.

Netice itibarıyla yukarıda muhtemel olumsuz sonuçlarına değinilen değişikliğin kamu yönetimi alanı lehine döndürülmesinin, kamu yönetimi öğretimi için oldukça önemli olacağı kanaatine varılmıştır. Söz konusu olumsuz sonuçların gerçekleşme ihtimaline karşı aşağıda, çözüm olabileceği düşünülen önerilerde bulunulmuştur:

- (i) 2014'te yapılan değişiklikten önceki duruma dönülerek, kaymakamlık sınavı için KPSS'de ağırlığını kamu yönetimi alanının oluşturduğu herhangi bir puan türü tekrar ön koşul yapılabilir.
- (ii) Kaymakamlık sınavına kamu yönetimi alanıyla alakalı derslerin soruları eklenerek sınavın soru sayısı artırılabilir.
- (iii) Sınavda yer alan soruların sayısı azaltılıp yerlerine kamu yönetimi alanında kaymakamlık sınavında sorulmayan derslerle alakalı sorulara yer verilebilir.

Kaynakça

- Acar, K. (2013). *Osmanlı Devleti'nde Bir İdari Reform Denemesi: Tuna Vilayeti (1864-1867)*. Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Altan, Y., & Kerman, U., & Aktel, M. (2009). Kamu Yönetiminde Lisan Öğretimi: Kamu Yönetimi Öğrencileri Üzerinde Bir Araştırma. *SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20, 227-252.

- Aydın, A. H. (2012). *Kamu Yönetimine Giriş*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Baskıcı M. (2011). Mekteb-İ Mülkiye’de Mükafat ve Mücazat Sistemi. *Mülkiye Dergisi*, 35 (273), 9-23.
- Baskıcı, M. (2009). Mekteb-i Mülkiyeden Siyasal Bilgiler Fakültesine 150 Yılın Kronolojisi. *Mülkiye Dergisi*, (33), 265, 249-276.
- Başa Ş. (2008). *Ülkemizde Uygulanan Mülki Yönetim Sistemi*. ODTÜ Kamu Yönetimi Öğrencilerine verilen konferans notudur. https://www.academia.edu/6582346/T%C3%9CRK%C4%B0YEDE_M%C3%9CLK%C4%B0_Y%C3%96NET%C4%B0M_S%C4%B0STEM%C4%B0_KONFERANS_07,08,2017
- Başa, Ş., & Mete, Y. (2011). Birinci Sınıf Mülki İdare Amirliği Düzenlemesi Üzerine Eleştirel Bir Değerlendirme. *YakınDoğu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 4/2, 34-64.
- Başaran, A. (1968). Türk İdare Taksimatının Tarihi. *Mülkiyeliler Birliği Dergisi*, 10, 11-12.
- Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi (2018). *Bakanlıklara Bağlı, İlgili İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi* (Kararname Numarası: 4). (Erişim tarihi: 17.09.2018), <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2018/07/20180715.htm>
- Çapar, S. (2016). İlçe ve Kaymakam. *İdarecinin Sesi Dergisi*, 174, 18-22.
- Dahiliye Memurları Kanunu, Kanun Numarası: 1700, Kabul Tarihi:9/6/1930. (Erişim Tarihi: 17.09.2018), <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.3.1700-20130711.pdf>
- Demir, K., A., & Yavaş, H. (2015). Kamu Yönetiminin Geleceği Üzerine Kavramsal Bir Tartışma. *Yönetim Bilimleri Dergisi*, 13, (25), 91-113.
- Duran, L. (1973). Türk Kaymakamı. *Amme İdaresi Dergisi*, 6/2, 3-14.
- Ergun, T., & Polatoğlu, A. (1988). *Kamu Yönetimine Giriş*. Ankara: Türkiye ve Ortadoğu Amme İdaresi Enstitüsü Yayınları.
- Eryılmaz, B. (2016). *Kamu Yönetimi Düşünceler: Yapılar-Fonksiyonlar-Politikalar*. Kocaeli: Umuttepe Yayınları.
- Gündüz, M. (2016). Enderun Mektebi ve Osmanlıda “Üstün Yeteneklilerin Eğitimi”. *Eğitime Bakış Eğitim Öğretim ve Bilim Araştırma Dergisi*, 12 (37), 11-20.
- Güneş, M. (2013). *Osmanlı Taşra İdaresinin Değişim Sürecinde Kaymakamlık Kurumu (1842-1871)*. Doktora Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.
- Gürbüz, R. (2016). Merkezi İdarenin Taşra Teşkilatı Olarak İl ve İlçe İdareleri. *İdarecinin Sesi Dergisi*, 174, 23-30.
- Hürriyet Arşiv Haberleri (2001). Kurumlar İçin Eleme Sınavı Hafta Sonu. (Erişim tarihi: 24.09.2017), <http://www.hurriyet.com.tr/kurumlar-icin-eleme-sinavi-haftasonu-39252188>
- İçli, G. (2009). *Sosyolojiye Giriş*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- İl İdaresi Kanunu, Kanun No: 5442, Kabul Tarihi: 10.6.1949. (Erişim tarihi: 24.09.2017), <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.3.5442.pdf>
- İş kanun ile bazı kanun ve kanun hükmünde kararnamelerde değişiklik yapılması ile bazı alacakların yeniden yapılandırılmasına dair kanun, kanun no: 6552 kabul tarihi: 10/9/2014. (Erişim tarihi: 24.09.2017), <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/09/20140911M1-1.htm>
- Kalkışım, H. M. (2012). Geçmişten Günümüze Kamu Yönetimi Disiplini. İçinde: *Kamu Yönetimi Yönetim-Siyaset Ekseninde Yeniden Yapılanma*, (s. 1-16) , E. Y, Koçak, A, C, Çiçek (Ed.). Ankara: Gazi Kitabevi.
- Kamu Görevlerine İlk Defa Atanacaklar İçin Yapılacak Sınavlar Hakkında Genel Yönetmelik, Bakanlar Kurulu Kararının Tarihi: 18/3/2002 No: 2002/3975, Dayandığı Kanunun Tarihi: 14/7/1965.
- Karasar, N. (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Kodal, T. (2006). Denizli’nin İlçelerinden Çardak’ın İdari Serüveni: Denizli’ye Bağlanması ve İlçe Haline Gelmesi, *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19, 105-116.
- Kurban, S. (2016). Tanzimat Sonrası Dönemden Günümüze Üst Düzey Yönetici Eğitimi, *Bilecik Şeyh Edibali Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1, 71-81.
- Nohutçu, A. (2007). *Kamu Yönetimi*. Ankara: Savaş Yayınevi.
- OSYM (2002). KPSS Duyurusu. (Erişim tarihi: 17.02.2019), <http://www.osym.gov.tr/TR,3548/13052002-tarihli-kpss-basin-duyurusu.html>
- OSYM (2014a). *KPSS: Kamu Personel Seçme Sınavı*, Duyuru (16 Ocak 2014). (Erişim tarihi: 29/09/2017), <http://www.osym.gov.tr/TR,2849/2014-kpss-16012014.html>
- OSYM (2014b). *2014 Kamu Personel Seçme Sınavı (KPSS) Lisans Kılavuzu*. (Erişim tarihi: 24.09.2017), <http://dokuman.osym.gov.tr/pdfdokuman/2014/KPSS/0014KPSSLISANSKILAVUZU02052014.pdf>
- OSYM (2014c). *2014 İçişleri Bakanlığı Kaymakam Adaylığı Giriş Sınavı (2014-Kaymakamlık)*. (Erişim tarihi: 24.09.2017), <http://dokuman.osym.gov.tr/pdfdokuman/2014/Kaymakamlık/2014-Kaymakamlık%C4%B1kSinavaiLiskingenelbilgiler.pdf>
- OSYM (2015). *2015 İçişleri Bakanlığı Kaymakam Adaylığı Giriş Sınavı (2015-Kaymakamlık) Sınava İlişkin Genel Bilgiler Temel İlke ve Kurallar*. (Erişim tarihi: 25.09.2017), <http://dokuman.osym.gov.tr/pdfdokuman/2015/Kaymakamlık/2015KaymakamlıkSINAVAILISKINGENELBILGILER30012015.pdf>

- OSYM (2016). 2016 İçişleri Bakanlığı Kaymakam Adaylığı Giriş Sınavı (2016-Kaymakamlık). *Sınava İlişkin Genel Bilgiler Temel İlke ve Kurallar*. (Erişim tarihi: 21.09.2017), <http://dokuman.osym.gov.tr/pdfdokuman/2016/KYMK/KILAVUZ02112016.pdf>
- OSYM (2017a). Duyuru. (Erişim tarihi: 17.02.2019), <https://www.osym.gov.tr/TR,12921/2017-kpss-ve-oabt-adaylarinin-dikkatine-06012017.html>
- OSYM (2017b). *2017 Kamu Personel Seçme Sınavı (KPSS) Klavuzu*. (Erişim tarihi: 17.09.2018), <https://dokuman.osym.gov.tr/pdfdokuman/2017/KPSS/KILAVUZ14062017.pdf>
- OSYM (2017c). *2017 İçişleri Bakanlığı Kaymakam Adaylığı Giriş Sınavı (2017-Kaymakamlık) başvuru klavuzu*. (Erişim tarihi: 17.02.2019), <https://dokuman.osym.gov.tr/pdfdokuman/2017/KYM/KYKILAVUZ13072017.pdf>
- OSYM (2018a). 2018 Kamu Personel Seçme Sınavı (Kpss) Klavuzu Lisans. (Erişim tarihi:17.02.2019), <https://dokuman.osym.gov.tr/pdfdokuman/2018/KPSS/KILAVUZ10052018.pdf>
- OSYM (2018b). *İçişleri Bakanlığı Kaymakam Adaylığı Giriş Sınavı (2018-Kaymakamlık) Başvuru Klavuzu*. <https://dokuman.osym.gov.tr/pdfdokuman/2018/KYM/K/Internetkitap04092018.pdf> (Erişim tarihi: 17.02.2019).
- Ömürgönülşen, U. (2004). Türkiye’de Lisans Düzeyinde Kamu Yönetimi Öğretiminin Kurumsal Gelişimi ve Sorunları. İçinde: Kemal, Öktem, Uğur, Ömürgönülşen (Ed.), *Kamu Yönetimi Gelişimi ve Güncel Sorunları*, (27-84). Ankara: İmaj Yayınevi.
- Önen, M., & Kanaryan, H. G. (2014). Kad-Med. İçinde: M. A. Özer (Ed.), *Kamu ve Özel Sektör Yönetimi İçin Yönetim Sözlüğü*. Ankara. Adalet Yayınevi.
- Özdemir, H., & Pekgözlü, İ. (2014). Meh-Öğr. İçinde: M. A. Özer (Ed.), *Kamu ve Özel Sektör Yönetimi İçin Yönetim Sözlüğü*. Ankara: Adalet Yayınevi.
- Özer, M. A. (2012). *Yeni Kamu Yönetimi*. Ankara: Barış Kitabevi.
- Özer, M. A., & Önen, S. M. (2016). *200 Soruda Yönetim Kamu Yönetimi*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Özer, M. A., Akçakaya, M., Yaylı, H., & Batmaz, N. Y. (2015). *Kamu Yönetimi Klasik (Yapı ve Süreçler)*. Ankara: Adalet Yayınevi.
- Parlak, B., & Doğan, K. C. (2016). *Kamu Yönetimi Kamu Yönetimi Disiplininin Gelişmesinde Rol Oynayan Kurumsal Yönler Üzerinde Bir Giriş*. İstanbul: Beta Basım Yayın.
- Parlak, B., & Sobacı, Z. (2012). *Ulusal ve Küresel Perspektifte Kamu Yönetimi Teori ve Pratik*. Bursa: MKM Yayıncılık.
- Sencer, M. (1984). Tanzimat’a Kadar Osmanlı Yönetim Sistemi. *Amme İdaresi Dergisi*, 17/2, 21-44.
- Seyidoğlu, H. (2009). *Bilimsel Araştırma ve Yazma El Kitabı*. İstanbul: Güzem Can Yayınları.
- Sönmez, M. (2014). Mülki İdare Sistemini Etkileyen Faktörler. *Türk İdare Dergisi*, 479, 243-278
- Toraman, Ö. (2002) Osmanlıda Taşra İdaresi: Klasik Dönem. *Türk İdare Dergisi*, 437, 191-200.
- Türk Dil Kurumu (2017). Büyük Türkçe Sözlük. (Erişim tarihi: 21.09.2017), http://tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.5954e6b0572e56.42072215
- Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, Kanun No: 2709, Kabul Tarihi: 18/10/1982. (Erişim tarihi: 24.09.2017), <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.2709.pdf>
- Türkiye Cumhuriyeti Devlet Personel Başkanlığı (2017) 2017 Yılından İtibaren KPSS’de Uygulanacak Değişiklikler Hakkında Duyuru. (Erişim tarihi: 24.09.2017), <http://www.dpb.gov.tr/tr-tr/duyuru/2017-yilindan- itibaren-kpssde-uygulanacak-degisiklikler-hakkinda-duyuru>
- Üstüdal, M., & Kural, G. (1997). *Bilimsel Araştırma Nasıl Yapılır Nasıl Yazılır*. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş.
- Yaşar, M. Ş. (2011). *Türkiye’de Mülki İdare Sistemi ve Mülki İdare Amirliği*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi
- Yatkın, A. (2014). Yab-Zor. İçinde: M. A. Özer (Ed.), *Kamu ve Özel Sektör Yönetimi İçin Yönetim Sözlüğü*. Ankara: Adalet Yayınevi.